

En statusfråga för Kvarkenområdet

Societas pro Fauna et Flora Fennica, Finlands äldsta vetenskapliga samfund, firade sitt tvåhundraårsjubileum (OA gratulerar!) med ett symposium i november 2021. En av talarna, skogsprofessorn Mikko Mönkkönen från Jyväskylä universitet, inledde sitt föredrag med att slå fast något som borde vara en truism så banal att den inte behöver upprepas, i korthet detta: miljön sätter villkoren för mänsklighetens existens. Ekologisk hållbarhet är den grund på vilken ekonomisk och social hållbarhet kan byggas, och det är ett ofrånkomligt faktum – det är inte förhandlingsbart. Samhällen och deras näringar måste hålla sig inom de ekologiska ramarna. Ekonomisk och social hållbarhet, så nödvändiga de är, handlar å sin sida om mellanmänskliga relationer. På dessa fält är verksamheten förhandlingsbar – ja, diskussioner är ofrånkomliga om man ska uppnå målet, det vill säga en rättvist fördelad välfärd (fortfarande enligt Mönkkönen, vissa politiska partier torde anmäla avvikande åsikt).

Det här är alltså den självklara utgångspunkten. Eller snarare *borde* vara.

Tanken på en bilväg över Kvarken plockades under sommaren 2021 åter fram för vädring. Tre ivriga konsulter som besökte Vasa menade att regeringen i nästa statsbudget absolut måste lägga in två–tre miljoner euro för planeringen, utöver de 215 000 som Kvarkenrådet redan sänkt i sitt projekt ”Fast förbindelse”. Vägen måste börja byggas år 2023, för nu är det bråttom – i *Vasabladet* (15.8.2021) kungjorde en av ingenjörerna: *världen väntar inte*. Vad hen riktigt menade med det förblev något oklart.

Bortom allt tvivel står i alla fall att klimatförändringen inte dröjer. Om oberoende konsekvensbedömningar skulle visa att en väg över Kvarken är precis vad klimatet (globalt) och den biologiska mångfalden (i regionen) behöver – kör för det. Då kan vi sätta i gång. Ett sådant analysresultat är emellertid osannolikt, vilket bland andra Anna Törnroos-Remes har påpekat (*Vbl* 3.10.2021). Efter den intervjun följde några månader av tystnad i ämnet, men innan dess rymde tidningen ett antal reportage om alternativa sträckningar, rosiga framtidsvisioner för ekonomin i området samt en läsarenkät. I det urval av läsarkommentarer som presenterades (*Vbl* 22.9.2021) gick

åsikterna om vägförbindelsens vara eller icke vara visserligen isär, men av främst av ekonomiska orsaker. Miljön tycktes påfallande ointressant, närmast irrelevant.

Vägen sågs som positiv för näringslivet då den antogs ge pendlingsavstånd och möjliggöra varutransporter (för övrigt ett önskat led i det kinesiska ”Ett bälte, en väg”-projektet) eller helt enkelt utan närmare specificering sågs som synonym med framsteg. Andra såg fram emot att fara till fjällen, eller till bekanta i Umeå på kaffe. Någon konstaterade att bron behövs, eftersom hen blir sjösjuk på färjan. En och annan vidareutvecklade affärsidén, med vindkraftpark och en konstgjord ö för turism och snusförsäljning.

Andra avfärdade vägtanken på ekonomiska grunder, av oro för att det skulle bli lättare för förbrytare att ta sig in i landet eller för vårdpersonal att emigrera. (I skrivande stund har säkerhetspolitiska aspekter aktualiserats.) Mot slutet av sammanfattningen kom ett par kritiska kommentarer som utgick från miljöperspektivet. Men de fick inte sista ordet: det gick till en kommentar som nog ville att man ska ta naturen i beaktande men menade att ”I längden ger en bro ändå mindre utsläpp i vattnet, som redan lider av försurning”, föga förvånande utan hänvisning till någon bakomliggande forskning.

Den 13 januari publicerades en insändare av några oroliga medborgare som under rubriken ”Avsluta planeringen av den fasta Kvarkenförbindelsen” uppmanar sina meningsfränder att organisera sig för att påverka. *Vasabladet* följde upp med att intervjua världsarvskoordinatören Malin Henriksson, som har svårt att se att vägen skulle vara förenlig med världsarvsstatusen (23.1.2022). Gott så, men textens tyngd ligger på själva statusfrågan och dess inverkan på turistnäringen. Att de ekologiska ramarna är huvudfrågan hamnar än en gång i skymundan.

Vad gäller den biologiska mångfalden och funktionaliteten i skogarna, som ovan nämnda Mönkkönen talade om, krävs förbättring, även om en del personer på tunga poster storordigt yvs över det finländska skogsbruket. Exakt hur förändringarna borde se ut är närapå raketvetenskap. Något att återkomma till en annan gång.

IKA ÖSTERBLAD